

PLOCK UR FÖRSÖKEN MED TIDIGARELAGD SPRÅKUNDERVISNING



*On kivaa
oppia uusia
kieliä ja
sanoja*

*It is nice
to learn new
languages and
words*

SPETSPROJEKTET DEN NYA GRUNDSKOLAN

Språkundervisningen inom småbarnspedagogiken, förskolan och grundskolan inleds tidigare, utvecklas, utökas och blir mångsidigare.

**REGERINGENS
SPETSPROJEKT**



FÖRSÖK ÖVER HELA LANDET

Som ett led i statsminister Juha Sipiläs regerings spetsprojekt
Den nya grundskolan har språkundervisningen från och med ingången
av 2017 tidigare lagts inom ramen för spetsprojektet som gäller språk.

SPETSPROJEKTET för språk har genomförts i form av lokala försök, som finansierats med statligt specialunderstöd. Sammanlagt har över 8 miljoner euro beviljats till 131 olika projekt. Målet har varit att tidigarelägga, utveckla och utöka språkundervisningen inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.

Understöden har särskilt bidragit till att undervisningen i A1- och A2-språk har inletts tidigare. Spetsprojektet pågår till slutet av 2018. Försöken på lokal nivå avslutas vid utgången av 2019.

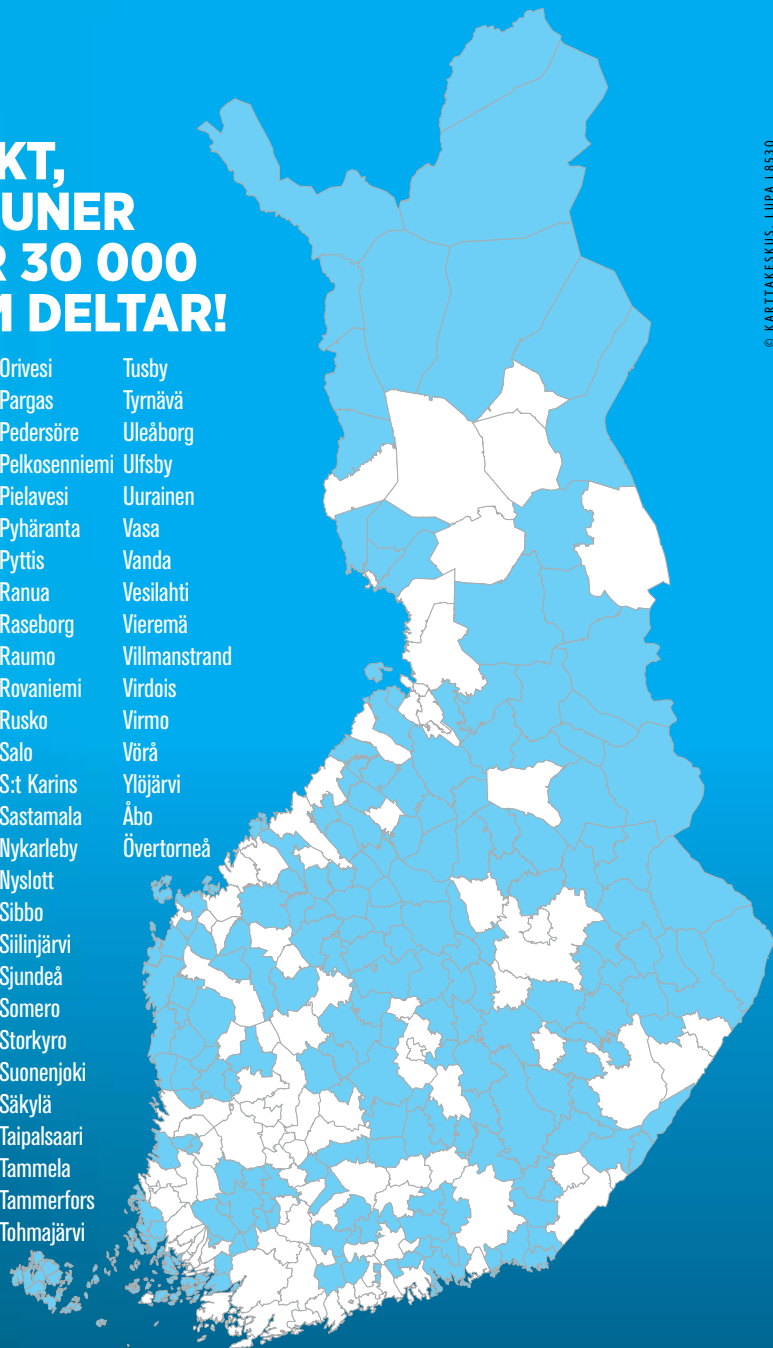
Kommuner och skolor har beviljats statligt specialunderstöd för försök som främjar tidig språkundervisning. Inom ramen för spetsprojektet för språk

beviljades dessutom universitetens fortbildningscentraler understöd för att ordna lärarfortbildning till stöd för spetsprojektet. Med tanke på det fortsatta arbetet har man därtill kartlagt elevernas attityder till språkstudier och läget på kommunnivå i fråga om språkbadsundervisning och tvåspråkig undervisning.



131 PROJEKT, 105 KOMMUNER OCH ÖVER 30 000 BARN SOM DELTAR!

Ackas	Karleby	Orivesi	Tusby
Alavieska	Karvia	Pargas	Tyrnävä
Asikkala	Kaustby	Pedersöre	Uleåborg
Birkala	Kemi	Pelkosenniemi	Ulfaby
Björneborg	Kemijärvi	Pielavesi	Uurainen
Borgå	Kempele	Pyhäranta	Vasa
Brahestad	Kihniö	Pyttis	Vanda
Esbo	Kimtoön	Ranua	Vesilahti
Etseri	Kitee	Raseborg	Vieremä
Eura	Kouvola	Raumo	Villmanstrand
Forssa	Kumo	Rovaniemi	Viridis
Grankulla	Kuopio	Rusko	Virmo
Hangö	Kuortane	Salo	Vörå
Heinola	Kurikka	S:t Karins	Ylöjärvi
Helsingfors	Kuusamo	Sastamala	Åbo
Hyvinge	Kyrkslätt	Nykarleby	Övertorneå
Högfors	Lahtis	Nyslott	
Tavastehus	Lappo	Sibbo	
Tavastkyro	Lempäälä	Siilinjärvi	
Ijo	Letala	Sjundeå	
Ikalis	Limingo	Somero	
Imatra	Lojo	Storkyro	
Ingå	Lundo	Suonenjoki	
Jakobstad	Masko	Säkylä	
Jorois	Muurame	Taipalsaari	
Joutsa	Mäntsälä	Tammela	
Jyväskylä	Nakkila	Tammerfors	
Kajana	Nivala	Tohmajärvi	
Kalajoki	Nokia		
Kangasala	Nädendal		



FÖRSÖKEN

- utvecklade verksamhetsmodeller för att ta vara på barns förmåga att lära sig språk i tidig ålder
- letade efter nya modeller för att inkludera olika språk och språkinlärning i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen
- utökade skolornas språkutbud med språk man tidigare inte kunnat välja på orten

- uppmuntrade barn till mångsidiga språkval och språkstudier, oavsett socioekonomisk bakgrund och kön.

Ett annat viktigt mål inom spetsprojektet för språk har varit att stödja implementeringen av Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014).

I FORTSÄTTNINGEN ska alla barn inleda studierna i det andra inhemska språket eller ett främmande språk senast på våren i årskurs 1. De erfarenheter samt nya förfaranden och verksamhetsmodeller som försöken lett till ska hjälpa skolorna och kommunerna att förbereda och genomföra tidigareläggningen av språkundervisningen som inleds i början av 2020.

MER SPRÅK
– FLER SPRÅK

EARLY BIRD
CATCHES
THE WORM

ENGLISH
AND SOCIAL
SKILLS FOR
KIDS IN
SÄKYLÄ

VIIKIN
KIELTEN
LÄHTEET

MÄNGSPRÅKIGHET
I FÖRSKOLA
OCH ÅK 1-2

YHTENÄINEN
KIELIPOLKU
JYVÄSKYLÄÄN

IKKUNA
EUROOPPAAN

KUPER-
KEIKKAA
KIELILLÄ

MINÄ OPIN
KIELIÄ

MÅNGSIDIGA MÅL

Åtgärderna i spetsprojektet ska öka den nationella språkreserven.

TIDIGARELÄGGNINGEN

av A1- eller A2-språket till årskurs 1 och 2 (1 årsveckotimme/år med undervisning som överstiger minimiantalet årsvecko. timmar inom den grundläggande utbildningen).

ÖVRIG verksamhet inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen som eftersträvar tidigarelagd språkundervisning, till exempel så att barnen erbjuds språkduschar eller smakprov på olika språk.

UTVECKLINGSARBETE

där målet är att gå in för strukturella eller pedagogiska förändringar på längre sikt i fråga om att tidigarelägga språkundervisningen och göra den mångsidigare samt öka språkreserven.



SPRÅKA
MERA!

HUU
AA JUU?

RUOTSIN KIELI
INNOSTAA EIKÄ
PELOTA

ÖVER
SPRÅK-
GRÄNSERNA
PÅ ON

INTOA
KIELTEN
OPISKELUUN

KIELIÄ
KOKO
GRANI

KIELTEN-
OPPIMISTA
AUTENTTISUU-
DEN AVULLA

KIELTEN-
OPPIMISTA
AUTENTTISUU-
DEN AVULLA

AND ALSO
IN ENGLISH,
PLEASE

Namnen på spetsprojekten som fick finansiering våren 2017 speglar syftet med verksamheten i projektet.

ÄMNESÖVERSKRIDANDE samarbete där elevernas språkkunskaper på olika nivåer och av olika slag kommer till nytta.

ELEVORIENTERAD undervisning och delaktighet samt fler aktiverande arbetssätt som motiverar olika slags elever.

VÅRDNADSHAVARNAS och skol- och daghemspersonalens engagemang när det

gäller att stödja barnens tidiga språkinläring.

I SAMBAND med elevernas språkval förmedla forskningsbaserad information om fördelarna av att lära sig och kunna flera språk.



FÖRSÖKENS RESULTAT UPPMUNTRING OCH MOTIVATION

Enligt kommunerna och skolorna har projektet skapat en positiv och motiverande atmosfär. Lärarna, rektorerna samt eleverna och deras vårdnadshavare tycker att verksamheten har varit lyckad. Eleverna har upplevt att det har varit inspirerande att lära sig språk redan i ettan eller tvåan.

LÄRARSAMARBETEN

I försöken har man

- utmanat lärarna till att reflektera över hur man kunde utveckla en pedagogik som lämpar sig för tidigarelagd språkundervisning i årskurs 1 och 2
- undervisat på många olika sätt, till exempel genom kompanjonlärarskap
- bekantat sig med olika språk och använt en pedagogik som går ut på att aktivera eleverna,

till exempel i dagliga, 10 minuter långa språkstunder.

- inkluderat olika språk i undervisningen i övriga ämnen.

Både klasslärare och ämneslärare har deltagit i försöken. Spetsprojektet för språk har ökat nätverkssamarbetet inom den egna skolan, kommunen och över kommungränserna. I flera av försöken har verksamheten planerats och samordnats av

en person som har fått separat kompensation med projektfinansiering. På så vis har man kunnat utöka samarbetet mellan lärarna, utbildningsväsendet och lärare i andra skolor och kommuner. En del försök har fungerat som regionala nätverk. Såväl rektorer som lärare och elever har deltagit i planeringsarbetet. I försöken i tvåspråkiga kommuner har man eftersträvat samarbeten mellan de finska och svenska



FRÅN
SMÅBARN-
PEDAGO-
GIKEN TILL
GRUND-
SKOLAN
39%

FRÅN
FÖRSKOLAN
TILL
GRUND-
SKOLAN
32%

GRUND-
SKOLAN
29%

I ÖVER EN TREDJEDEL AV PROJEKTEN HAR BARNEN INLETT SIN SPRÅKSTIG REDAN INOM SMÅBARNSPEDAGOGIKEN GENOM ETT SAMARBETE MELLAN SMÅBARNSPEDAGOGIKEN, FÖRSKOLAN OCH GRUNDSKOLAN

AKTIVERANDE ARBETSSÄTT, DELAKTIGHET OCH EN INSPIRERANDE MILJÖ ÖKADE STUDIEMOTIVATIONEN

skolorna. I en del försök har man också gått in för ett nära samarbete med universiteten.

MOTIVATION PÅ MÅNGA SÄTT

I försöken har man utvecklat mångsidiga material och varierande arbetssätt som lämpar sig för tidig språkinläring och som motiverar olika slags elever. I projekten för tidigarelagd språkundervisning har det varit

särskilt populärt med verksamhet som är elevorienterad och förankrad i elevernas vardag samt med mera aktiverande arbetssätt i undervisningen. I flera försök har man i undervisningen dessutom betonat muntliga språkkunskaper och interaktion med andra.

Därtill har man gått in för att stärka elevernas delaktighet, till exempel genom att låta dem välja teman på språklektionerna.

Man har även velat väcka elevernas intresse för situationer utanför skolan där de fått möjlighet att använda sina språkkunskaper. De har uppmuntrats att aktivt ta del i sitt lärande, och man har gått in för att skapa lärmiljöer och undervisningsstunder som ska väcka elevernas intresse och uppmuntra dem att använda sig av det lilla de redan kan på det nya språket, utan att vara rädda för att göra fel.



ÖVER 80% AV PROJEKTEN GICK IN FÖR TIDIGARE ENGELSKA OCH HÄLFTEN FÖR TIDIGARE TYSKA

SIFFRORNA VISAR I HUR MÅNGA
PROJEKT RESPEKTIVE SPRÅK HAR INGÅTT.
DET FANNS SAMMANLAGT 131 OLIKA PROJEKT.

DEN TÄNDANDE GNISTAN TILL SPRÅKINLÄRNING

I försöken har man letat efter sätt som motiverar barnen att lära sig språk. De har också fått bekanta sig med olika språk redan innan språkundervisningen inletts. I småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen har

man ordnat språkduschar och barnen har fått smakprov på olika språk, vilket väckt deras språkliga nyfikenhet. På det här sättet har man försökt påverka deras inställning till och motivation för att lära sig olika språk.

Dessutom har försöken tagit fram information för vårdnadshavarna inför skolans språkval,

bland annat genom att ordna olika tillfällen, till exempel språkmorgnar, där man fått bekanta sig med olika språk och fått mångsidig information om vilka språkkunskaper som behövs i arbetslivet. I försöken har man strävat efter att öka utbudet av språk som erbjuds eleverna.



**28 874 BARN DELTOG
I UNDERVISNINGEN
I ENGELSKA SOM
A1-SPRÅK OCH
ERBJÖDS SPRÅK-
DUSCHAR OCH SMAK-
PROV PÅ ENGELSKA**

**GRUND-
SKOLAN**
18 935

**SMÅBARN-
PEDAGO-
GIKEN**
4 969

**FÖR-
SKOLAN**
4 970

**ÖVER 34 000
BARN FICK OCKSÅ
BEKANTA SIG MED
ANDRA SPRÅK
ÄN ENGELSKA**

**GRUND-
SKOLAN**
24 299

**SMÅ-
BARNSPEDA-
GOGIKEN**
5 512

**FÖR-
SKOLAN**
4 481

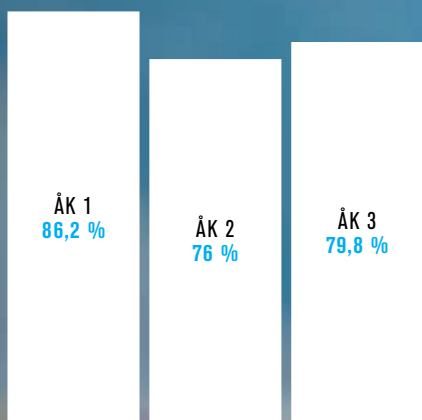
INKLUDERA SPRÅK I BARNENS VARDAG

Genom att synliggöra olika språk och kulturer i skolvardagen och inkludera dem i all verksamhet har försöken bidragit till en mångkulturell, flerspråkig och språkmedveten verksamhetskultur. Också utanför lektionstid, till exempel på lunchrasten eller

andra raster, kan man passa på att lära sig olika språk.

Dessutom har skolorna gått in för att ta in språk under lektionerna i andra läroämnena, såsom miljökunskap eller matematik. Det har även ansetts naturligt att kombinera språkinläringen med undervisning i konst- och färdighetsämnena, till exempel musik

eller gymnastik. Detta har lett till att eleverna har utökat sitt ordförråd och övat sig på att umgås med andra på olika språk i autentiska sammanhang. I matematik har de bland annat fått lära sig räkneord på främmande språk.



DE FLESTA I ÅRSKURS 1, 2 OCH 3 TYCKTE MYCKET ELLER VÄLDIGT MYCKET OM ATT FÅ LÄRA SIG ENGELSKA

Délicieux

PILOT- UNDERSÖKNING

Enligt undersökningens resultat tyckte eleverna att de hade lärt sig en hel del redan under det första halvåret. Allra bäst tyckte eleverna om aktiverande arbetssätt, genom vilka de har lärt sig engelska utan att de ens lagt märke till det.

UTBILDNINGSTYRELSEN har följt upp spetsprojektet för språk i samarbete med centret för tillämpad språkforskning vid Jyväskylä universitet. I uppföljningen kartlades åsikterna om den tidigare lagda språkundervisningen bland elever i årskurs 1, 2 och 3 som börjat med engelska som

A1-språk hösten 2017, och deras kunskaper i engelska utvärderades.

ELEVERNAS svar granskades också med beaktande av hur könen inverkar på resultaten. Störst var skillnaderna mellan pojkar och flickor i ordförrådsuppgiften, där i synnerhet

pojkarna i årskurs 3 var klart bättre än flickorna.

Dessutom gjorde pojkarna i årskurs 2 och 3 färre fel i uppgifterna på engelska än flickorna. Flickorna var noggrannare än pojkarna när uppgifterna var på deras modersmål, finska. Enligt de här resultaten behärskar pojkarna engelska bättre än



Me gusta

Etwas
zu essen

We are
eating

Grönsaker

Buono

Maitsev

Goed

flickorna redan från och med årskurs 2. Däremot är flickorna bättre på sitt modersmål redan i årskurs 1.

SKILLNADER kunde också iakttagas i hur pojkar och flickor använder engelska på fritiden. Pojkarna spelar mer dataspel på engelska än flickorna. Dessutom

tittar de mer på engelskspråkiga tv-program och läser fler texter på engelska än flickorna. Däremot lyssnar flickorna mer på engelskspråkiga sånger på fritiden.

ELEVERNA tycker om att lära sig engelska oavsett kön. I årskurs 1 och 2 fanns det få

skillnader i hur pojkar och flickor förhåller sig till att lära sig engelska. I den inledande undervisningen tyckte flickorna visserligen mer om att lära sig engelska än pojkarna, men i årskurs 3 jämnade skillnaderna ut sig.



ENLIGT ARBETSGRUPPEN SKA SPRÅKUNDERVISNINGEN I ÅRSKURS 1 OCH 2:

- vara inspirerande
- vara barnorienterad
- vara betydelsefull för barnen
- vara mångsidig
- få med alla
- anpassas för alla
- vara uppmuntrande
- aktivera eleverna
- öka jämlikheten
- vara muntlig
- skapa samhörighet
- skapa en ny språkkultur
- vara språkmedveten
- stärka kontinuiteten i språkstudierna

ÅR 2020 INLEDS UNDERVISNINGEN I A1-SPRÅKET I ÅK 1

I FORTSÄTTNINGEN

kommer alla elever att börja studera det andra inhemska språket eller ett främmande språk som A1-språk i årskurs 1 i den grundläggande utbildningen, så att undervisningen inleds senast på våren i årskurs 1. Elevernas totala timantal ökar med en årsveckotimme i årskurs 1 och 2. Utbildningsanordnaren

får bestämma vilka A1-språk som kommunen eller skolan erbjuder. Undervisningen finansieras med statsandelar.

UTGÅNGSPUNKTER FÖR LÄROPLANSARBETET

Utbildningsstyrelsen har fått i uppdrag att utarbeta beskrivningar av A1-språkets uppdrag, mål och centrala innehåll som

anknyter till målen i årskurs 1 och 2 i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Ändringarna i läroplansgrunderna görs av en arbetsgrupp av sakkunniga inom tidig språkinlärning som utnämndes i oktober 2018. I läroplansarbetet ska man dra nytta av de goda modeller som utvecklats inom spetsprojektet och det kunnande

FORTBILDNING TILL STÖD FÖR FÖRSÖKEN

Utbildningsstyrelsen beviljade våren 2017 sammanlagt 298 000 euro i statsunderstöd för fyra fortbildningsprojekt som anknyter till spetsprojektet för språk. Understöd beviljades Helsingfors universitets utbildnings- och utvecklingstjänster HY+, Jyväskylä universitets språkcampus, Karleby universitetscenter Chydenius vid Jyväskylä universitet samt Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Yrkehögskolan Novia.

I de fortbildningar projekten ordnade deltog lärare som arbetar inom småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning.

Fortbildningarna har bidragit till implementeringen av Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014), Grunderna för förskoleundervisningens läroplan (2014) och Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016).

TEMAN FÖR FORTBILDNINGARNA

- pedagogik för tidigareläggande av språkundervisningen
- bedömning av elevens språkkunskaper och språkinläring
- digital kompetens
- nätverkande
- utveckling och upprätthållande av språkutbudet på lokal nivå
- information om betydelsen av mångsidiga språkkunskaper



som redan finns om tidigarelagd språkundervisning i skolorna.

Sedan 1994 har skolorna kunnat inleda språkundervisningen i ett tidigt skede, och cirka en tredjedel av skolorna har gått in för att tidigarelägga undervisningen så att den inletts före årskurs 3.

Üks
kakes kolm
neli

Eins
zwei drei

FLER SPRÅK TIDIGARE!

I PROJEKTET Kieliä kehiin varhenta-
malla fick eleverna i årskurs 1 och 2
i Tammerfors bekanta sig med olika
språk i form av introduktionsperio-
der på cirka åtta veckor. Med hjälp
av så kallade Kikatus-lektioner med
temat språkpedagogik och språk-
utveckling fick eleverna bekanta sig
med de A1- och A2-språk skolan
erbjuder en timme i veckan innan
det var dags för dem att välja språk. Under läsåret
hann eleverna bekanta sig med fyra olika språk.
I Tammerfors erbjuds engelska, svenska, franska,
tyska, spanska, ryska och kinesiska som A1-språk.

För barnen som deltar i förskoleundervisning
erbjuds språkduschar och smakprov på olika språk
som hålls av språkstuderande vid Tammerfors
universitet. Staden och universitetet har nämligen
inlett ett utbildningssamarbete där språkstude-
rande kan avlägga en kurs i tidigarelagd språk-
pedagogik och språkutveckling som omfattar
fem studiepoäng. Inom ramen för kursen ska de
studerande bland annat erbjuda stadens
förskolegrupper språkduschar.

Målet med projektet i Tammerfors var att
erbjuda samtliga elever i årskurs 1 och 2 tidigare-

*“I Tammerfors
har man lyckats
stärka mångsidiga
språkval ännu
bättre än
tidigare.”*

lagd språkundervisning oavsett kön,
boningsort och socioekonomisk
bakgrund. För årskurs 1-2 i den
grundläggande utbildningen har
man utarbetat en kommunal läro-
plan för tidigarelagd språkundervis-
ning. Den tidigarelagda språkun-
dervisningen bygger på aktiverande
arbetssätt och undervisning utan
läroböcker.

Tammerfors deltar i det regionala nätverket
Kikatus, som stöder respektive kommuns utveck-
lingsarbete när det gäller språkpedagogik och
språkutveckling och global fostran. Nätverkets
utvecklingsgrupp träffas regelbundet och ord-
nar fortbildning för medlemmarna. Nätverket har
ordnat fortbildning för såväl anställda inom små-
barnspedagogik och förskoleundervisning som för
språklärare som undervisar i tidigarelagda språk.

I Tammerfors har man lyckats stärka mångsi-
diga språkval ännu bättre än tidigare. Våren 2018
önskade cirka 28 procent av eleverna i årskurs 2
något annat språk än engelska som A1-språk.

Outi Verkama, projektplanerare
outi.verkama@tamper.fi



MEÄN KIELIVÄYLÄ I ÖVERTORNEÅ

I PROJEKTET Meän kieliväylä i Övertorneå utökades svenskundervisningen med en veckotimme för eleverna i årskurs 1 och 2 samt för några förskolebarn. De flesta familjer i Övertorneå åker regelbundet över till den svenska sidan av gränsen, så barnen hör mycket svenska på fritiden. Ändå är intresset lågt för att välja det andra inhemska språket som A1-språk. Målet med projektet har varit att göra studierna i svenska intressantare och uppmuntra eleverna att välja svenska som A1-språk.

Projektet strävade bland annat efter att synliggöra svenskan mer i skolvardagen. –Tanken har varit att inte nöja oss med att enbart ge eleverna lektioner i svenska, utan också staka ut ett stråk till språket på andra sidan gränsen, så det införlivas i deras vardag, preciserar Timo Kunnari, som samordnat projektet.

”Det känns som att man i hemmen har börjat reflektera över vikten av det andra inhemska språket”

Lär miljön utvecklades så att svenska ord och fraser synliggjordes i korridorer och klassrum. Undervisningens mål planerades så att eleverna skulle kunna använda den svenska de lärt sig också på lektioner i andra ämnen, till exempel i gymnastik, matematik och miljökunskap, och utanför själva lektionstiden, till exempel på lunchrasterna.

Dessutom pågick det ett intensivt samarbete över riksgränsen med Övertorneå kommun i Sverige, för att de finska eleverna också skulle få använda sin svenska i umgänget med elever och vuxna med svenska som modersmål. I början av det nya läsåret kunde eleverna faktiskt berätta att de dagligen haft användning för sin svenska under sommarlovet.

Timo Kunnari, skolföreståndare
timo.kunnari@ylitornio.fi

TIDIGARELÄGGNING AV FINSKA

PEDESI SPRÅKSTIG I PEDERSÖRE
I projektet har det andra inhemska språket, finska, tidigare lagts så att det inletts redan i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Dessutom inkluderades aktiverande arbetssätt i större grad i undervisningen för eleverna i årskurs 1 och 2. Det centrala målet har varit att stödja barnen som språkinlärare och språkanvändare samt lyfta fram vikten av att kunna finska i vardagen och med tanke på framtiden.

Barnen har aktivt deltagit i planeringen. De teman som valts har handlat om barnens vardag och saker som intresserar dem. De har fått bekanta sig med det andra inhemska språket genom lek och sång. Dessutom har man i projektet samlat material och spel i språkkappsäckar som barnen fått låna hem för att stödja språkinläringen även hemma.

”Projektet syftar uttryckligen till att utveckla tidigareläggningen av finska så att vi vid sidan av A1-finskan breddar den kommunikativa språkförståelsen”

KIELISTIGEN I NYKARLEBY

I projektet ville man på mångsidig sätt väcka barnens intresse för det finska språket redan i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

Projektets mål har varit att utveckla en positiv attityd till det andra inhemska språket och erbjuda barnen rikligt med möjligheter att naturligt ta till sig finskan. Personalen har under dagens lopp sammanlagt använt finska med

barnen minst 20 minuter i olika vardagliga situationer.

Inom projektet har man utarbetat didaktiska planer och sammanställt en öppen materialbank. Därutöver har man samlat stödmaterial som lämpar sig för tidig språkinläring i Kielistigen-kassar.

Yvonne Borgmästars ledare för
förskola/morgon- och eftermiddagsverksamheten
yvonne.borgmastars@pedersore.fi

Teresia Tötterman-Engström
biträdande bildningsdirektör
teresia.totterman-engstrom@nykarleby.fi



PUBLIKATIONER INOM SPETSPROJEKTET FÖR SPRÅK

Flerspråkighet som resurs. Förslag till åtgärder för utvecklingen av den nationella språkreserven i Finland. Opetus- ja kulttuuriministeriö

Pyykkö, R. 2017. **Monikielisyys vahvuudeksi.** Selvitys Suomen kielivarojen tilasta ja tasosta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51

Skinnari, K. & Sjöberg, S. 2018. **Varhaista kieltenopetusta kaikille.** Selvitys varhaisen ja vapaaehtoisen kielten- opetuksen tilasta sekä toteuttamisen edellytyksistä kunnissa. Jyväskylän yliopisto

Sjöberg, S., Märd-Miettinen, K., Peltoniemi, A. & Skinnari, K. 2018. **Språkbad i Finlands kommuner 2017.** Utredning om språkbad i de inhemska språken i småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning. Jyväskylä universitet

Peltoniemi, A., Skinnari, K., Sjöberg, S. & Märd-Miettinen, K. 2018. **Monella kielellä Suomen kunnissa 2017.** Selvitys muun laajamittaisen ja suppeamman kaksikielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen tilanteesta. Jyväskylän yliopisto

WWW.OPH.FI/UTVECKLINGSPROJEKT/SPETSPROJEKTET_FOR_SPRAKUNDERVISNING



Undervisnings-
och kultur-
ministeriet



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

